

Dr Radostaw Hrynkiewicz

Wydział Prawa i Administracji

Uniwersytet Rzeszowski

**Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej
„Implementacja prawa unijnego do systemów prawa krajowego w Polsce i Słowacji
po dziesięciu latach członkostwa w Unii Europejskiej”,
Rzeszów 08 – 10 października 2014 r.**

W dniach 08-10 października 2014r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt.: „Implementacja prawa unijnego do systemów prawa krajowego w Polsce i Słowacji po dziesięciu latach członkostwa w Unii Europejskiej”.

Organizatorami konferencji były: Katedra Prawa Konstytucyjnego (Kierownik Katedry – prof. zw. dr hab. Stanisław Sagan) oraz Katedra Ustrojów Państw Europejskich (Kierownik Katedry – dr hab. Viktoriya Serzhanova, prof. nadzw. UR) Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego, we współpracy z Wydziałem Prawa Uniwersytetu Pavla Jozefa Šafárika w Koszycach. W konferencji wzięli udział pracownicy wspomnianych już dwóch ośrodków akademickich z Polski i Słowacji.

Konferencja odbyła się w Sali Rady Wydziału im. Profesora Leopolda Seidlera, mieszczącej się przy ul. Grunwaldzkiej 13. Celem seminarium była refleksja i dyskusja nad kwestiami dotyczącymi dostosowywania krajowych systemów prawnych (w szczególności Polski i Słowacji) w różnych gałęziach i dziedzinach prawa do obowiązującego prawa Unii Europejskiej, a także możliwościami oraz ewentualnymi skutkami prawnymi i etycznymi.

Zarówno Polska, jak i Słowacja w dniu 1 maja 2004 r. stały się pełnoprawnymi członkami Unii Europejskiej. Niosło to ze sobą szereg przywilejów, a także wiele obowiązków w zakresie adaptacji regulacji prawnych, niejednokrotnie w znacznym stopniu odbiegających od unormowań wewnątrz krajowych.

Uczestnicy konferencji jednocześnie podsumowywali ostatnią dekadę przemian i harmonizacji systemów krajowych do jakże złożonej i skomplikowanej struktury Unii Europejskiej, ale również wskazywali na potrzebę dalszych zmian i udoskonalania już wdrożonych i funkcjonujących, z różnym skutkiem, regulacji prawnych na gruncie ponadnarodowym. Unia Europejska w dalszym ciągu stoi przed wieloma zagrożeniami, ale najbardziej elementarną, istotną kwestią pozostaje zachowanie zgodności i spójności, co

wiąże się czasem z daleko idącym kompromisem w zakresie kształtowania rozwiązań prawnych.

Konferencję otworzył Dziekan Wydziału Prawa i Administracji, Kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego prof. zw. dr hab. Stanisław Sagan wraz z Dziekan Wydziału Prawa Uniwersytetu w Koszycach doc. JUDr. Gabriela Dobrovičová, CSc., którzy wyrazili podziękowania wszystkim przybyłym na konferencje.

Następnie Dziekan prof. zw. dr hab. Stanisław Sagan odniósł się do celów konferencji i nawiązał do korzeni współczesnej integracji europejskiej, istoty i sensu zacieśniania relacji politycznych, społecznych i gospodarczych między demokratycznymi państwami Europy. W dalszej części uczestnicy konferencji przeszli do wygłaszania swoich referatów.

Jako pierwszy referat pt. *Europeizacja słowackiego prawa podatkowego (rzeczywistość i wizja)* wygłosił Prof. h.c., prof. JUDr. Vladimír Babčák, CSc., kierownik Katedry Prawa Finansowego i Podatkowego na Wydziale Prawa Uniwersytetu Pawła Józefa Szafarika w Koszycach. Autor poruszył problematykę dotyczącą prawa UE, która wpływa na regulację prawną słowackich stosunków podatkowych, a także wyraził obawy związane z utratą części suwerenności podatkowej Słowacji. Suwerenność ta jest uważana za jedną z cech państwowości, a przystąpienie do UE wymusiło na Słowacji, w imię sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego UE, rezygnację z części swojej suwerenności podatkowej na rzecz UE. To, zdaniem Autora, miało istotny wpływ na dalszy rozwój regulacji podatkowych w Słowacji. W poszczególnych częściach swojego wystąpienia Autor odniósł się również do kwestii dotyczących przepisów podatkowych zawartych w obowiązujących aktach prawnych UE w dziedzinie podatków pośrednich, bezpośrednich oraz administracji podatkowej, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy międzynarodowej, przede wszystkim o charakterze administracyjnym, w zakresie podatków i opłat, a także wzajemnej pomocy i współdziałania w dochodzeniu roszczeń z nich wynikających. Ponadto, przedmiotem jego zainteresowania był również obszar dobrej administracji podatkowej, w tym szczególnie zakres jej standardów.

Następnie JUDr. Radomír Jakab, PhD., adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego i Prawa Administracyjnego na Wydziale Prawa Uniwersytetu Pawła Józefa Szafarika w Koszycach, wygłosił referat pt. *Implementacja prawa UE do porządku prawnego RS w dziedzinie elektroenergetyki*. Referent zwrócił uwagę na to, że jednym z najczęstszych wspólnych problemów państw członkowskich Unii Europejskiej jest polityka energetyczna. Celem tej polityki jest liberalizacja europejskiego rynku energetycznego oraz wprowadzenie konkurencyjności w możliwie największym zakresie. Jednym z narzędzi do osiągnięcia tego

celu jest wprowadzenie do ustawodawstwa europejskiego odpowiedzialności za jego wykonanie w prawie krajowym każdego państwa członkowskiego. Przeprowadzona została analiza zasad rynku elektroenergetyki w Unii Europejskiej i Republiki Słowackiej oraz ocena stopnia wdrażania prawa europejskiego do słowackiego systemu prawnego w dziedzinie elektroenergetyki. Bezpieczeństwo energetyczne jest bardzo istotną kwestią, która nosi znamiona polityki strategicznej, tworzonej z myślą o przyszłości.

W wystąpieniu JUDr. Radoslava Benko, PhD., LL.M., adiunkta w Instytucie Prawa Europejskiego Wydziału Prawa Uniwersytetu Pawła Jozefa Szafarika w Koszycach pt. *Prawo UE w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego Republiki Słowackiej*, zostały poruszone aspekty orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego Republiki Słowackiej w odniesieniu do stosowania prawa unijnego. Według prelegenta decyzje Trybunału Konstytucyjnego w Republice Słowackiej dotyczące stosowania prawa UE można podzielić na cztery grupy. Pierwszą grupę tworzą decyzje o uznaniu tożsamości UE. Druga grupa dotyczy wątpliwości co do zgodności prawa krajowego wdrażającego prawo UE z prawem unijnym oraz krajowym prawem konstytucyjnym. Trzecia grupa odnosi się do kwestii orzeczenia w trybie pytania prejudycjalnego. Czwarta grupa odnosi się do stosowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

Najważniejszym kwestiom sądownictwa konstytucyjnego poświęcony był referat JUDr. JCLic. Tomáša Majerčáka, PhD., adiunkta w Katedrze Prawa Konstytucyjnego i Prawa Administracyjnego na Wydziale Prawa Uniwersytetu Pawła Jozefa Szafarika w Koszycach, pt. *Wybrane zagadnienia prawa konstytucyjnego i sądownictwa konstytucyjnego związane z członkostwem w Unii Europejskiej*. W pierwszej części swojego wystąpienia prelegent przeanalizował formę wewnętrznej organizacji Unii Europejskiej, poddając pod rozagę to, czy stanowi ona federację, konfederację, czy też inny rodzaj wspólnoty. Określił cechy charakterystyczne dla poszczególnych form oraz przedstawił rozważania nad tym, w jakim kierunku podąża UE w tym zakresie oraz jakie to ma znaczenie dla prawa konstytucyjnego. Drugą część swojego referatu prelegent poświęcił problematyce sądownictwa konstytucyjnego i postępowania przed sądem konstytucyjnym Republiki Słowackiej w sprawie zgodności prawa unijnego z konstytucją i ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi.

Bardzo interesujące zagadnienie zostało podjęte przez dr Marcina Niemczyka, Kierownika Zakładu Teorii Prawa i Doktryn Polityczno-Prawnych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego w referacie pt. *Integracja europejska z perspektywy szkolnictwa wyższego. Kilka uwag na przykładzie Polski i Słowacji*. Celem

wystąpienia było spojrzenie na proces integracji europejskiej z perspektywy szkolnictwa wyższego, uwzględniając idee, deklaracje polityczne oraz wymiar normatywny. Jako przykład wykorzystano historię oraz ustawodawstwo dotyczące szkolnictwa wyższego Polski i Słowacji. Referat przedstawiał zarówno historię uniwersytetów europejskich (jako czynnika integrującego), jak i historię przemian w edukacji akademickiej. Zaprezentowano problematykę integracji europejskiej z perspektywy szkolnictwa wyższego poprzez pryzmat procesu bolońskiego oraz strategii lizbońskiej. W treści referatu ujęto także analizę implementacji europejskich rozwiązań normatywnych w polskim i słowackim porządku prawnym. W tym celu dokonano analizy konkretnych rozwiązań prawnych w polskiej i słowackiej ustawie o szkolnictwie wyższym, a także przedstawiono wybrane problemy pojawiające się w związku z ich realizacją.

Kolejnym prelegentem był dr Grzegorz Maroń, adiunkt w Zakładzie Teorii Prawa i Doktryn Polityczno-Prawnych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego, który wygłosił referat pt. *Ślubowania i przysięgi w polskim, słowackim i unijnym porządku prawnym*. W referacie została kompleksowo omówiona powyższa tematyka, w tym w kontekście komparatystycznym przedstawiono instytucję ślubowania (przysięgi) w trzech porządkach prawnych: polskim, słowackim i Unii Europejskiej. Autor sprecyzował pojęcie i naturę tytułowej instytucji oraz dokonał jej typologii, określił krąg podmiotów, na których ciąży obowiązek złożenia ślubowania, wskazał prawne konsekwencje złożenia, odmowy czy uchylania się od złożenia oraz wadliwego złożenia ślubowania, a także przybliżył formę i ceremoniał składania ślubowania. Ponadto, porównawczo i systematycznie zostały przeanalizowane rotacje poszczególnych rodzajów ślubowań, z wyodrębnieniem typowych dla nich postanowień, jak również zwrócono uwagę na konwergencję w przedmiotowej instytucji czterech porządków normatywnych, tj. prawa, moralności, zwyczaju i religii.

Po wygłoszeniu wszystkich referatów wywiązała się obszerna dyskusja nad podniesioną w nich problematyką. Bogactwo przygotowanych referatów wykazało, jak szerokim i interesującym zagadnieniem badawczym jest temat implementacji prawa UE do różnych systemów prawa krajowego poszczególnych państw wchodzących w skład tej struktury.

Drugi dzień konferencji stanowił znakomite forum dyskusji i wymiany poglądów oraz refleksji. W związku z pogłębiającym się kryzysem nie tylko politycznym i gospodarczym, ale również społecznym, konieczne jest poszukiwanie nowych konsensusów, wdrażanych w sposób przemyślany i odpowiedzialny do już zachwianej struktury UE. Organizowanie

konferencji, szczególnie o charakterze międzynarodowym, kontynuowanie i zacieśnianie współpracy różnych ośrodków naukowych, wymiana doświadczeń i spostrzeżeń jest również istotnym elementem budowania i umacniania tej struktury ponadnarodowej. Wszyscy uczestnicy wyrazili przekonanie, iż taka postawa jest konieczna i powinna być kontynuowana w kolejnych latach, na co również szczególną uwagę w swoich podsumowaniach zwrócili prof. zw. dr hab. Stanisław Sagan oraz doc. JUDr. Gabriela Dobrovičová, CSc. Przebieg tej konferencji skłania do optymizmu, ale także do ważnego wniosku, że takie forum wymiany poglądów staje się narzędziem, które pozwala na rozpowszechnianie wiedzy na temat problemów budzących wiele wątpliwości nie tylko w wymiarze krajowym, ale także ponadnarodowym. Zamykając konferencję, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji tutejszego Uniwersytetu prof. zw. dr hab. Stanisław Sagan podziękował wszystkim uczestnikom za przyjęcie zaproszenia i udział w konferencji.